

SØNDAG FOR DE FORFULGTE

Refleksjon over fortellingsteksten 8. nov 2026 til en familiegudstjeneste Skrevet av: Maria Tveten

Markus 4,35–41

Jesus stiller stormen

35 Samme dag, da det ble kveld, sa han til dem: «La oss sette over til den andre siden av sjøen.»
36 De lot folkemengden bli igjen og tok ham med seg i båten der han satt. Også andre båter fulgte med.
37 Da kom det en voldsom virvelstorm, og bølgene slo inn i båten så den holdt på å fylles.
38 Jesus lå og sov på en pute bak i båten. De vekket ham og sa til ham: «Mester, bryr du deg ikke om at vi går under?»
39 Da reiste han seg, truet vinden og sa til sjøen: «Stille! Vær rolig!» Vinden la seg, og det ble blikk stille.
40 Så sa han til dem: «Hvorfor er dere så redde? Har dere ennå ingen tro?»
41 Og de ble grepet av stor frykt og sa til hverandre: «Hvem er han? Både vind og sjø adlyder ham!»

Storsamling. Familiegudstjeneste. Generasjonssamling. Kaosgudstjeneste. Uavhengig av hva vi kaller disse samlingene, så er det en gudstjeneste hvor vi planlegger formidling som er tilgjengelig for alle som er til stede. Små og store.

I starten av en gudstjeneste pleier jeg å introdusere søndagens tema ved å bruke en skattekiste med gjenstander som jeg holder opp og kikker på. Aller helst gjenstander som vi kan snu og vende på, og sammen undre oss over. Min opplevelse er at de visuelle virkemidlene treffer ulike aldersgrupper, samtidig som det er lettere å huske hva søndagen handlet om. Denne søndagen ville jeg nok hatt en liten båt, en pute og en skrutrekker. Så undrer jeg meg i lag med menigheten, selv om jeg naturligvis har en plan for spørsmålene mine:

«Her er en liten båt. Den ser liten og koselig ut. Men tenk om det ble høye bølger! Hvordan vil det være å sitte i båten da?»

«Og se! Her er det noe verktøy også. Jeg lurer på om dette er det som heter en skrutrekker? En skruetrekker i skattekisten. Rart. Hva kan den være til, mon tro?»

«Hmm... håper vi finner mer ut av dette i løpet av gudstjenesten.»

Hvis din menighet har en fast samlingsbønn på familiegudstjeneste, så ville jeg brukt den. Jeg har god erfaring med å bruke N13 763 med bevegelser:

Velsign vårt hus,

Velsign vårt bord,

Velsign den hele vide jord,

Velsign oss med din milde hånd,

Gud Fader, Sønn og Hellig Ånd.

Det kan være fint å bryte opp formidlingen i ulike deler, og på den måten underbygge både tema og tekst. Jeg har noen ganger brukt to skilt (det behøver vi jo ikke å ha, det fungerer fint uten skilt og), hvor det ene skiltet har bilde av en tommel opp og det andre har en tommel ned. Så stiller jeg ulike spørsmål - og menigheten svarer ved å velge enten tommel opp eller tommel ned. Så avslører jeg det rette svaret ved å løfte opp det rette skiltet. Så holder de selv tritt med antall riktig svar (noen ganger spør jeg om noen fikk alle rette og så klapper vi for alle som klarte det). Her kan det være artig å legge inn noe gøyale spørsmål i starten.

Noen eksempler på spørsmål til denne søndagen kan være:

Er det riktig eller feil at «f.eks. navnet på organisten» bor i kirketårnet? Tommel opp hvis du tror det var riktig eller tommel ned hvis du tror det er feil.

Er det riktig eller feil at presten her i kirken feirer nattverd hver eneste dag?

Er det riktig eller feil at Jesus trengte å sove han også?

Er det riktig eller feil at Jesus en gang fikk en storm til å bli helt blikk stille?

Og så et litt alvorlig spørsmål: Er det riktig eller feil at det noen steder i verden kan være farlig å tro på Jesus?

Tekstgjennomgang

Jeg har valgt fortellingsteksten, fordi jeg synes ofte at fortellingene egner seg bedre til kreativ formidling enn de andre alternativene. Det betyr derimot ikke at teologien blir lettvin. Tvert imot; fortellingsteksten i kombinasjon med tematikken denne dagen krever en teologi som tar livene og verden på alvor. I fortellingen om Jesus som stiller stormen kan vi som formidler fristes til å gripe suksessen; det gikk bra, det går bra. Jesus var der i båten og det ordnet seg. Det gikk bra til slutt. Puh!

Så vet vi, og det viser temadagen med forfulgte kristne med aller største tyngde, at det ikke alltid går bra til slutt her på jorda. En robust tro bygges ikke ved å love at Jesus alltid stiller stormen, helbreder sykdom, straffer mobbere eller beskytter forfulgte kristne fra forfølgelse, urettferdighet, diskriminering eller terror. Det er ikke derfor vi tror på Jesus. Derfor utfordrer denne bibelfortellingen oss til å formidle en sunn og sann tro.

Fortellingen om Jesus som stiller stormen er full av iøynefallende detaljer og beskrivelser. Det er snakk om flere båter som legger ut på Galileasjøen - og i en av dem sitter Jesus. Brått kommer en storm så voldsom at bølgene slår over båten, og den fylles med vann. Vi får vite at det er kveld, og de foregående versene forteller oss at Jesus har talt til folkemengden fra en båt gjennom hele dagen. Han var nok ganske sliten og trøtt etter en lang dag med undervisning. Nå vil han over til den andre siden av sjøen, uten at vi får noen forklaring på hvorfor han ønsker det. Dette er den eneste teksten hvor vi får vite at Jesus sover, og han sover på en pute. Det er klart at han, som fullt ut menneske, også trengte å hvile og sove. Jesu to naturer blir dermed svært tydelig i denne teksten. For etter å ha vært så trøtt at han sover gjennom en voldsom storm, så reiser han seg og befaler vinden og sjøen om å bli stille. Jesus har makt over naturen, og dette er et mirakel som virkelig gjør inntrykk. Vi får også vite om disiplenes følelser. Vi aner panikken når stormen raser, men får vite at disiplene blir fulle av frykt når det går opp for dem at Jesus har makt over naturen. Det greske ordet kan også forstås som frykt blandet med en form for beundring. Og vi får også et inntrykk av at Jesus er skuffet over at disiplene ikke har forstått mer enn det de har.

I bibeltekstene tolkes havet og sjøen symbolsk som kaoskreftene. Stormen er et eksempel på nettopp disse kreftene som kan kaste livet ut i fullstendig kaos. Denne fortellingen viser oss at Gud er i stormen og har makt over den. Han er fredens Gud. Men hva når livets storm ikke går over? Hva skal vi med troen når den ikke «løser» vanskelighetene livet gir oss?

Selve teksten kan både leses og dramatiseres. Et dramastykke krever fort minst seks personer, men det kan være en god måte å involvere menigheten i gudstjenesten på. Det enkleste er ofte at en leser teksten, mens andre dramatiserer det som skjer. Da kan f.eks. to personer holde et stort blått tøystykke (havet) mellom seg og la «bølgene» blir høyere og høyere etter hvert som stormen tiltar - og så blir det blikk stille. «Båten» kan være stoler som er satt sammen slik at de minner om en båt (og havet skjuler også stolene noe). Jesus sover på en pute, mens disiplene (to-tre stk) holder seg fast i stolryggene, beveger seg opp og ned i takt med havet og hverandre, og blir mer og mer redd ettersom bølgene blir høyere og høyere. Jesus bør nok også stå litt ustøtt når han våkner, men så strekker han ut armene og havet blir blikk stille (da kan fremdeles noe av havet/tøystykket skjule litt av stolene for å fortsatt gi illusjonen om en båt i et hav). Hvis du velger å lese teksten og har tilgang på prosjektor, kan det være en ide å laste ned bilder fra f.eks. freebibleillustrations.com

Selve prekenen

Prekenen skal tolke både teksten, temaet om forfulgte kristne og vårt liv her og nå teologisk. Her er mitt forsøk:

Er det noen som kan «Per Spelmann»? Nå er det lenge siden jeg har sunget den, men den går omtrent sånn som dette og så har den bevegelser (synger sangen og gjør bevegelsene). Det som er gøy med «Per Spelmann» er at vi etter hvert tar bort et ord og så lager vi bare bevegelsen når vi kommer til ordet («ku» eller «fela»/«fiolin»). Vi prøver det en gang!

Jeg har tenkt på fortellingen om Jesus som stiller stormen, som vi akkurat hørte. Hvordan ville det vært om vi tok bort Jesus fra fortellingen? Og da mener jeg ikke at vi bare skal lage en bevegelse i stedet for, men tenk om Jesus ikke var i båten til disiplene når det var storm. Hva hadde skjedd da?

Da hadde det jo ikke blitt stille. Stormen ville fortsatt lage høye bølger. Disiplene, som var veldig redde, de ville fortsette å være redde. Hvorfor var de redde? Bølgene var veldig, veldig høye og disiplene visste at når du er i en båt på havet så kan det være veldig, veldig farlig hvis det kommer en storm. Båten kan fylles med vann, eller bølgene kan kaste båten mot et skjær slik at båten synker. Eller vinden kan til og med gjøre slik at de som er i båten faller over bord. Jeg tror disiplene er redde fordi det er farlig å være i en båt når det er storm.

Noen steder i verden er det farlig å tro på Jesus. Det er vanskelig for oss å forstå, for vi lever i et land hvor alle har lov til å tro på det de vil. Og likevel betyr ikke det at det er lett å være kristen og tro på Jesus her i Norge. Men det er ikke farlig.

I dag er det søndag, og da vet vi at noen sniker seg inn i hjemmene til andre som også er kristen og så feirer de gudstjeneste sammen i hemmelighet, fordi de som bestemmer i landet har sagt at det ikke er lov å gå i kirken og tro på Jesus. Andre steder er det lov å være kristen, men det er ikke lov til å fortelle andre om Jesus. Og selv om det er lov å være kristen, så kan det likevel være farlig. Jeg vet at mange kristne i verden er redde. De er redde, slik som disiplene i båten var redde.

Disiplene hadde Jesus i båten, midt i stormen, og da han reiste seg og befalte sjøen og vinden om å legge seg, så gjorde den det, og det ble helt stille.

Det er fint å tenke på.

Men det var ikke sånn at hver gang disiplene var redde eller livet ble vanskelig, så fikset Jesus det som var vanskelig. Og nå tror jeg at jeg skal finne fram verktøyet. For noen ganger tror jeg at mange av oss tenker at Jesus er litt som en vaktmester som kommer og fikser det som har gått i stykker, det som er ødelagt, det som er vanskelig eller tar bort det som er farlig. Slik som i fortellingen om Jesus som stiller stormen. Men selv om Jesus gjorde det den gangen, så var det mange ting i livene til disiplene, både før og etter at Jesus døde, som var vanskelig. Selv om Jesus noen ganger får stormen til bli stille, så er det ikke sånn at det skjer hver gang det er en storm.

Jeg har mange ganger lurt på hva det er som gjør at noen fortsatt tror på Jesus, selv om det er farlig. For det er ikke sånn at det alltid ordner seg for alle som tror på Jesus. Jesus er ikke en sånn vaktmester som kommer og fikser alt det som er vanskelig i livene våre. Så det må være noe annet med Jesus, som gjør at så mange mennesker velger å tro på ham, selv når livet er vanskelig og det til og med noen ganger er farlig.

For Jesus fikser noe! Jesus gir noe som vi ikke få andre steder; vi får tilgivelse når vi bommer og gjør feil, han elsker oss med en kjærlighet som er sterkere enn døden og han gir håp om en himmel når dette livet er over.

Og det vi også tror, er at midt i det som ER vanskelig, så er Jesus sammen med oss. Et annet sted i Bibelen står det at Jesus sier «jeg er med dere alle dager». Han sier ikke «jeg er med dere alle de gode dagene». Han sier «jeg er med dere alle dager». Selv om det stormer. Jesus blir ikke borte fra fortellingen, slik som ordene i «Per Spelmann». Jesus blir ikke borte fra livene våre, selv om det er vanskelig. Han går sammen med oss. Alle dager.